

Özet: Belediye Meclis Kararlarının hukuka uygunluğunun değerlendirilmesi hakkında.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 14399437/ 308515
Konu : Belediye Meclis Kararlarının
Hukuka Uygunluğu Hakkında

30/12/2019

...VALİLİĞİNE
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

İlgi: a) ... tarihli ve ... sayılı yazınız.
b) ... tarihli ve... sayılı yazınız.

Valiliğinizden (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) alınan ilgi (a) yazıda özetle; ...Belediyesi, ... Belediye, ...Belediyesi ve ...Belediyesi Meclislerinin aldığı bazı meclis kararlarının hukuka uygun olup olmadığı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir. İlgi (b) yazıda ise ... Belediyesinin ilgi (a) yazı ekinde gönderilen ... sayılı meclis kararının yanı sıra sayılı kararlarının da hukuka uygun olup olmadığı sorulmuştur.

Bilindiği üzere 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun “Meclis kararlarının kesinleşmesi” başlıklı 23 üncü maddesi “Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere beş gün içinde meclise iade edebilir. Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir. Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir. **Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülki idare amirine gönderilir. Mülki idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.** Kesinleşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulur.” hükmünü, “Denetimin amacı” başlıklı 54 üncü maddesi “Belediyelerin denetimi; faaliyet ve işlemlerde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve belediye teşkilâtının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor hâline getirerek ilgililere duyurmaktır.” hükmünü, “Denetimin kapsamı ve türleri” başlıklı 55 inci maddesinin üçüncü fıkrası “**Ayrıca, belediyenin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından da denetlenir.**” hükmünü taşımaktadır.

Öte yandan 09/10/2005 tarihli ve 25961 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin “Meclis kararlarının kesinleşmesi” başlıklı 17 nci maddesi “Belediye başkanı hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını büyükşehir belediyelerinde yedi, diğer belediyelerde beş gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere meclise geri gönderebilir. Meclis üye tam sayısının salt çoğunluğuyla kararında ısrar ederse karar kesinleşir. Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine 10 gün içinde idari yargıya başvurabilir. (...) meclis kararının kesinleşme tarihi, ikinci kararın tarihidir. Belediye başkanı belirtilen süreyi beklemeksizin meclis kararını mülki idare amirine gönderirse gönderme tarihinde, bu süre zarfında meclise göndermez ve herhangi bir işlem de yapmazsa geri gönderme süresinin sonunda karar kesinleşir. (...) ” hükmünü, “Meclis kararlarının yürürlüğe girmesi” başlıklı 18 inci maddesi ise “**Meclisin almış olduğu kararların tam metni, kararın kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde belediye başkanı tarafından il merkezi belediyeler**

ile merkez ilçeye bağlı olan belediyelerde valiye, ilçe merkezi ve ilçeye bağlı belediyelerde kaymakama gönderilir ve uygun araçlarla halka duyurulur. Vali veya kaymakama gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez. Meclis kararları iki suret olarak mülki idare amirliğine gönderilir. (...) Valilik, kaymakamlık ve büyükşehir belediye başkanlığınca, teslim alınan kararın son sayfasına, karar tarihi, teslim alındığı tarih ve kayıt numarası yazıldıktan sonra kararın bir sureti belediyeye iade edilir. Bu şekilde kayıtları tamamlanan karar teslim alan makam tarafından dosyasında saklanır. Bu kararları kaydetmek üzere ilgili idareler tarafından bir defter tutulur.” hükmünü ihtiva etmektedir.

Diğer taraftan 08/06/2011 tarihli ve 27958 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliğinin

“İdare ve denetim müdürlüğünün görevleri” başlıklı 17 nci maddesi “İçişleri Bakanlığının görev alanına ilişkin olarak İdare ve Denetim Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu gereği valiliğe gönderilen kararlar ile ilgili işlemleri yapmak, (...)

c) Valiliğin, mahalli idareler ve mahalli idarelerin kurdukları işletme, müessese, teşekkül ve birlikleri üzerindeki gözetim ve denetim yetkisi ile diğer vesayet görev ve yetkilerinin kullanılmasına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek, (...)

f) 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca, valilik ve kaymakamlıklarca yapılması gereken mahallî idareler ve mahallî idare birlikleri ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,” hükmünü,

“İlçe birimlerinin görevleri” başlıklı 25 nci maddesi “İl birimleri tarafından yürütülen hizmetler ilçelerde; (...)

b) İdare ve denetim, il planlama ve koordinasyon ve idari hizmetler şube müdürlüklerince yürütülen hizmetler; İdare ve denetim şefliği,” hükmünü,

“Belediye meclis kararları kayıt defteri” başlıklı 68 inci maddesi “Mevzuatı gereği mülki idare amirine gönderilmesi gereken belediye meclis kararları Belediye Meclis Kararları Kayıt Defterine elektronik ortamda kaydedilir.” hükmünü,

“Temsil” başlıklı 72/A maddesi ise “Vali ilde Devletin ve Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtası; kaymakam ilçede Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır.” hükmünü taşımaktadır.

Öte yandan 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin İçişleri Bakanlığının görevlerini sıralayan Sekizinci Bölümünün “Teftiş Kurulu Başkanlığı” başlıklı 260 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi “Bakanlığın merkez birimlerinin, bağlı kuruluşların, il ve ilçelerin ve mahalli idarelerle, bunlara bağlı ve bunların kurdukları veya özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulmuş birlik, işletme, müessese ve teşebbüslerin işlem ve hesaplarını teftiş etmek ve denetlemek, inceleme ve soruşturma yapmak,” hükmünü, (c) bendi “Mahalli idarelerin seçilmiş veya tayin edilmiş organları ve bunların üyeleriyle diğer kamu görevlileri hakkında inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak.” hükmünü, (ç) bendi ise “Bakanlığın mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisinin mevzuat hükümleri gereğince uygulanmasını sağlamak,” hükmünü taşımaktadır.

15 Temmuz 2018 tarih ve 30479 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında 4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin “Atıflar” başlıklı 798 inci maddesi “İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisine ilişkin mevzuat hükümleri dışında mevzuatta Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görevleriyle ilgili olarak İçişleri Bakanlığına veya birimlerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanlığına veya birimlerine, İçişleri

Bakanına veya İçişleri Bakanlığı görevlilerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanına veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görevlilerine, (...) yapılmış sayılır.” hükmünü içermektedir.

Anılan Kararnameler kapsamında Bakanlığımız ile İçişleri Bakanlığı arasında imzalanan “Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün Görevlerinin Devir ve Tasfiyesine İlişkin Protokol” çerçevesinde mahalli idarelerin idari vesayet, denetim ve soruşturmaya ilişkin iş ve işlemleri İçişleri Bakanlığı uhdesinde yürütülmeye devam edecektir.

Diğer taraftan Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin Planların izlenmesi ve incelenmesi başlıklı 35 inci maddesinde;

“(1) Planların, üst kademe planlara, bu Yönetmeliğe ve imar mevzuatına uygunluğunun sağlanması planı yapan ve onaylayan idarelerin sorumluluğundadır. Belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerce, dışında il özel idarelerince onaylanan her tür ve ölçekteki mekânsal planların; üst kademe planlara, 3194 sayılı İmar Kanunu ve bu Yönetmeliğe uygunluğunu izleme ve inceleme işlerini Bakanlık yürütür.

(2) Belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerce, dışında il özel idarelerince onaylanan mekânsal planlar kesinleştikten sonra incelenmek üzere en geç on beş gün içinde İl Müdürlüğüne iletilir.

(3) Mekânsal planlar ile bu planlara ilişkin revizyon, ilave ve değişiklikleri, plan notları, plan raporu, onaya esas ilgili idare meclisi kararı ile diğer bilgi ve belgelerle birlikte Bakanlıkça belirlenen formatta ve sayısal ortamda iletilir.

(4) İletilen mekânsal planlar incelenerek gerekli değerlendirmeler yapılır. Bakanlıkça, planlarda; usul, şekil, üst ölçekli planlar ve Bakanlıkça yayımlanan yönetmeliklere aykırılık tespit edilmesi halinde, gerekli düzeltmelerin yapılması ve aykırılığın giderilmesi amacıyla ilgili idare bilgilendirilir.

(5) Bakanlık, planların incelenmesini resen veya İl Müdürlükleri aracılığı ile yapabilir.” hükümleri bulunmakta ve bu hükümlere ilişkin ayrıntılı açıklama Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 24/06/2013 tarihli ve 2013/17 sayılı Genelgede yer almaktadır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde; 5393 sayılı Kanun ve Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği kapsamında belediye meclislerinde alınan kararların en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülki idare amirine gönderilmesi gerektiği, mahallin en büyük mülki idare amirine gönderilmeyen kararların yürürlüğe girmesinin mümkün olmayacağı, anılan kararların Belediye Meclis Kararları Kayıt Defterine elektronik ortamda kaydedilmesi gerektiği, bu işlemlerin hangi birim üzerinden yürütüleceği konusunun mülki amirin takdirinde olduğu değerlendirilmekle birlikte imar planları ile ilgili hususlarda Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 35 inci maddesi ve Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 24/06/2013 tarihli ve 2013/17 sayılı Genelge hükümlerine göre hareket edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan; Belediyeleri ilgilendiren mevzuatın uygulanması sırasında ortaya çıkacak tereddütlerin belirtilmesi kaydıyla Bakanlığımızdan görüş talep edilebileceği ancak Belediye Meclis Kararlarının hukuka uygunluğunun denetimi konusunda Bakanlığımızca (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü) yapılacak bir işlem bulunmadığından, Belediye organlarının hukuka aykırı eylem ve işlemlerinin denetlenmesi hususunda mahallin en büyük mülki amiri tarafından İçişleri Bakanlığına bildirimde bulunulabileceği değerlendirilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür